

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»

молодіжна громадська організація
«НЕЗАЛЕЖНА АСОЦІАЦІЯ МОЛОДІ»

студентське наукове товариство історичного факультету
«КОМІТЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ»

МАТЕРІАЛИ

XXVI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у
країнах Європи та Азії»**

30 – 31 травня 2016 р.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Матеріали XXVI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції **«Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії»** // Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016 р. – 356 с.

Материалы XXVI Международной научно-практической интернет-конференции **«Проблемы и перспективы развития науки в начале третьего тысячелетия в странах Европы и Азии»** // Сборник научных трудов. – Переяслав-Хмельницкий, 2016 г. – 356 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

В.П. Коцур,

доктор історичних наук, професор, дійсний член НАПН України,
ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

В.П. Коцур,

доктор исторических наук, профессор, действительный член НАПН Украины, ректор ГВУЗ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

С.М. Рик – к.ф.н., доцент;

Т.М. Боголіб – д.е.н., професор;

Г.Л. Токмань – д.п.н., професор;

Н.В. Ігнатенко – к.п.н., професор;

В.В. Куйбіда – к.біол.н., доцент;

В.А. Вінс – к.псих.н.;

Ю.В. Бобровнік – к.і.н.;

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

С.М. Рик – к.ф.н., доцент;

Т.М. Боголиб – д.э.н., профессор;

Г.Л. Токмань – д.п.н., профессор;

Н.В. Игнатенко – к.п.н., профессор;

В.В. Куйбида – к.биол.н., доцент;

В.А. Винс – к.псих.н.;

Ю.В. Бобровник – к.и.н.;

Члени оргкомітету інтернет-конференції:

Ю.В. Бобровнік,

А.П. Король,

Ю.С. Табачок.

Члены оргкомитета интернет-конференции:

Ю.В. Бобровник,

А.П. Король,

Ю.С. Табачок.

Упорядники збірника:

Ю.В. Бобровнік,

А.М. Вовкодав.

Составители сборника:

Ю.В. Бобровник,

А.М. Вовкодав.

конференціях та різного роду волонтерській діяльності, а також здійснює професійну самоосвіту і самовдосконалення.

Враховуючи особливості структурних компонентів самоосвітньої компетентності та специфіку професійної підготовки майбутнього соціального педагога, вважаємо, що ефективними формами позааудиторної роботи щодо формування самоосвітньої компетентності є волонтерська, дозвіллева діяльність, навчально-дослідна та науково-дослідна робота студентів, співробітництво з молодіжними організаціями тощо.

Разом з тим, ефективність позааудиторної роботи майбутніх соціальних педагогів безпосередньо залежить від умов, які створені у ВНЗ для здійснення цього виду діяльності взагалі та від науково-педагогічних працівників, які не лише її забезпечують, а ще і керують нею.

Додамо, що самостійна позааудиторна робота дозволяє сформувати у студентів уміння володіти прийомами аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння; розвиває гнучкість мислення; відкриває можливості для розвитку позитивних мотивів учіння для активізації процесу оволодіння професійними знаннями і вміннями і формування особистості фахівця, сприяючи розвитку його самоосвітньої компетентності.

Отже, за результатами теоретичного обґрунтування до педагогічних умов, що забезпечують ефективне формування самоосвітньої компетентності майбутніх соціальних педагогів віднесено: цілеспрямоване формування внутрішніх мотивів особистості студента до здійснення самоосвіти та самовдосконалення; систематичність формування у майбутніх соціальних педагогів умінь та навичок здійснення самоосвітньої діяльності; створення сприятливих умов освітнього середовища ВНЗ, спрямованих на формування самоосвітньої компетентності майбутніх соціальних педагогів; сприяння активній позааудиторній діяльності.

Література:

1. Єлканов С. Б. Основи професійного самовиховання майбутнього вчителя / С. Б. Єлканов // Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія. – К.: ІЗМН, 2000. – С. 7–13.
2. Маркова А. К. Формирование мотивации учения / А. К. Маркова, Т. А. Матис, А. Б. Орлов. – М.: Просвещение, 1990. – 192 с.
3. Ратушинська А. С. Формування самоосвітньої компетентності майбутнього вчителя початкових класів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Анастасія Сергіївна Ратушинська; Переяслав-Хмельницький, 2013. – 231 с.
4. Романовська О. О. Самовдосконалення особистості викладача як основний шлях становлення його професійної компетентності / О. О. Романовська // Теорія і практика управління соціальними системами. Щоквартальний науково-практичний журнал. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2007. – № 3. – С. 94–101.

Науковий керівник:

доктор пед. наук, Васюк Оксана Вікторівна.

Ольга Лобода
(Київ, Україна)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ, ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто теоретичні та методичні основи формування іншомовної лексичної компетентності дітей дошкільного віку як складової підготовки фахівців дошкільної ланки освіти.

Актуальність дослідження. Процес формування лексичної компетентності дітей дошкільного віку займає одну з пріоритетних ланок у системі навчання дітей іншомовному спілкуванню. Знання іноземної, а саме англійської мови, поєднується із знанням слів, а володіння мовою – з лексичними навичками, які і складають зміст іншомовної освіти.

Навчання іноземної мови дошкільників в умовах нової парадигми дошкільної освіти спрямоване на створення умов для ранньої комунікативно-психологічної адаптації до нової мови і можливості її використання як засобу комунікації. Відповідно зростає потреба у фахівцях, які спроможні забезпечити максимальну реалізацію можливостей і талантів дитини у процесі введення її у світ іншої культури через іноземну мову. Висококваліфікованим вчителям іноземної мови слід володіти високою професійною компетентністю і новітніми методиками формування іншомовної лексичної компетентності дітей дошкільного віку зокрема.

Аналіз наукових досліджень і публікацій останнього десятиліття дозволяє дійти висновку, що багато вчених зосереджують свої наукові пошуки на вивченні проблеми методичної підготовки вчителя іноземної мови для системи початкової та середньої освіти. Педагогічні, психологічні і методичні аспекти щодо передумов формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів, достатньо широко висвітлено в науково-педагогічній літературі та періодичних виданнях (А. Басіна, В. Буренко, О. Вишневський, Н. Гальскова, Н. Гез, В. Куліш, С. Ніколаєва, Є. Маслико, В. Редько, П. Сисоев, В. Яніна

та інші). Увага науковців зосереджена на аналізі теоретичної бази формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців з іноземних мов, специфіці формування мовної та мовленнєвої компетенції учнів відповідно до ступеня навчання, викладання іноземних мов у ВНЗ згідно засад особистісно-орієнтованого навчання, формування іншомовної комунікативної та методичної компетентності студентів-майбутніх учителів відповідно до вимог сучасних професійно-кваліфікаційних стандартів навчання та ін. Дослідженню поняття "професійна компетентність вчителя", його змісту, номенклатури складників, рівневої організації, більшість дослідників (Н. Кузьміна, І. Зимняя, А. Кузьминський, Н. Тарасенкова, С. Скворцова, І. Малова, І. Акуленко, О. Лебедева, Т. Руденко, О. Зубков, Л. Мітіна та ін.) виділяють у її складі методичну компетентність як окремого її виду [1, с. 146-147].

Виокремлення аспектів проблеми, які ще недостатньо вивчені. Проблеми підготовки майбутніх фахівців дошкільної ланки освіти до іншомовної діяльності з дітьми дошкільного віку приділено небагато уваги (Н. Горлова, В. Карташова, Т. Лайко І. Мордоус, Г. Рогова, Т. Шкваріна та інші). Дослідження, присвячені загальним аспектам підготовки фахівців не розкривають особливості формування іншомовної лексичної компетентності дітей дошкільного віку.

З огляду на зазначене, **метою статті** є розкриття методичних аспектів формування іншомовної лексичної компетентності дітей дошкільного віку як однієї із складових підготовки майбутніх фахівців дошкільної ланки освіти.

При оволодінні мовою як засобом спілкування зміст навчання полягає у формуванні у дітей комунікативної компетенції. Комунікативна компетенція інтегративна за своїм змістом. Вона складається з трьох головних видів компетенції: мовленнєвої, мовної, соціокультурної, які у свою чергу також включають ряд компетенцій. Усі компоненти комунікативної компетенції тісно взаємозв'язані. Комунікативний підхід найбільшою мірою розкриває специфіку іноземної мови як навчального предмета у дошкільному навчальному закладі. Цей підхід визначився внаслідок методичного осмислення наукових досягнень в галузі лінгвістики — теорії комунікативної лінгвістики і психології та теорії діяльності, що відображено в працях із психології та методики навчання іноземної мови (О. Леонтьєв, І. Зимня, Ю. Пассов, С. Шатілов, Г. Рогова та ін.).

Реалізація комунікативного підходу в навчальному процесі з іноземної мови означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь відбувається завдяки здійсненню з цією метою певної іншомовної мовленнєвої діяльності. Формування мовної компетенції має сприяти оволодінню дітьми певним мінімумом мовних знань (фонетичних, лексичних, граматичних) та навичок оперування цими знаннями в мовленні.

Під *лексичною компетенцією* розуміють лексичні знання, навички та вміння, які передбачають здатність до розпізнавання, розуміння і відтворення *лексичного* матеріалу у різних видах мовленнєвої діяльності: для дітей дошкільного віку в аудіюванні і говорінні. Одиницею навчання лексичного матеріалу на початковому етапі вивчення іноземної мови слугує лексична одиниця, а саме:

- окремі слова – cat, yellow, eat, winter;
- прості усталені словосполучення – look like, a lot of, let's start,;
- клішовані звороти – Good morning, How do you do! Who are you? [3, с. 120].

Упродовж 1-го року навчання (1-й рівень) діти засвоюють – 200-250 лексичних одиниць, за 2-й рік навчання опановують 350-500 лексичних одиниць (2-ий рівень).

Існують певні вимоги до відбору лексики, а саме:

- введення обмеженої кількості лексичних одиниць (2-4) і поступово до (5-7) та 2-4 зразки мовлення на одному занятті, залежно від вікової групи;
- відповідність тематиці занять;
- урахування фонетичної складності слів рівню розвитку артикуляційного апарату та сформованості мовленнєвих функцій;
- урахування сполучуваності лексичних одиниць та їх семантичної цінності.

Процес формування іншомовної лексичної компетентності у дітей дошкільного віку відбувається у три етапи:

1. **Етап семантизації (ознайомлення)** проходить під час навчально-ігрової проблемної ситуації. Робота над словом починається з визначення його значення, через показ предмета або дії, або через переклад лексичної одиниці. З метою формування мотивації до навчання створюється проблемна ігрова ситуація.

2. **Етап активізації навчального матеріалу.** На цьому етапі основним методом є ігрова діяльність. Важливо, щоб процес інтеріоризації передував використанню нових слів при побудові фраз.

3. **Етап закріплення та автоматизації** дій з вивченими лексичними одиницями. Основна його мета полягає в активному застосуванні слів в різних ситуаціях спілкування.

На другому та третьому етапах опанування дітьми новими словами, для ефективно організації роботи необхідно використовувати обґрунтовану систему тренувальних вправ. Така система була створена О. Негневицькою і включає:

1. Пасивне розпізнавання нового слова. Сприйняття слів на слух.
2. Активне розпізнавання. Усвідомлене розпізнавання слів і вибір необхідного.
3. Відтворення слів з підказкою.
4. Відтворення без підказки.

5. Самостійно назвати предмет серед запропонованих.

6. Продукція без вибору (дитина називає всі предмети, відповідно до змісту гри).

Подібні вправи в рамках тренування допомагають дітям оволодіти словом як засобом спілкування та забезпечують ігровий мотив для дітей [2, с. 18-21].

Лексичні одиниці вводяться у межах вивчення тем, що визначені Освітньою програмою для дітей від 2 до 7 років Дитина відповідно до Базового компонента дошкільної освіти.

Наведемо приклади цікавих методів і способів введення і закріплення лексичних одиниць, які розігруються студентами Київського університету імені Бориса Грінченка під час семінарських занять, на майстер-класах, а навчальних закладах.

Одним із широко вживаних методів навчання є *Метод повної фізичної реакції (Total Physical Response — TPR)*. Метод TPR був розроблений у сімдесятих роках у США Дж. Ашером. Цей метод полягає у початковій реалізації простих, пізніше більш складних доручень вчителя, виконання яких вимагає руху, тобто участі цілого тіла. Таким чином активується не лише ліва, але й права півкуля головного мозку. Фізичний рух для дітей являється ефективним способом асоціювання значення слів із виконуваними діями, прискорюючи тим самим навчання. Так, під час вивчення теми «Toys» вчитель знайомить дітей 4-го року життя з лексичними одиницями: plane, doll, car, teddy, показуючи картки, а на закріплення використовує «Actions stories», де діти імітують певні дії за вчителем, і одночасно запам'ятовують слова і граматичні конструкції: *fly your plane, drive your car, hug your teddy, kiss your doll* (діти імітують дії); and now in jumbled order (у іншому порядку): *drive your car, kiss your doll, fly your plane, hug your teddy*. А потім за дорученням вихователя діти знаходять уже знайомі на слух іграшки: *show the plane, find the doll, where is the teddy? Show the car etc.*

Існує декілька способів використання **flashcards** на закріплення лексичних одиниць з дітьми 5-6 років життя. Під час проведення занять з теми «Animals», де діти продовжують знайомитися з тваринами: sock, reasock, frog, hamster, parrot можна запропонувати наступні способи ідентифікації і упізнання назв цих тварин:

1. «**Fast way**» (швидкий показ карток).

2. «**Slowly-slowly way**» (показ карток у повільному темпі, поступово відкриваючи всю картку).

3. «**Memory game**» (повторення назв усіх тварин із поступовим прибиранням якоїсь картки. Під час прибирання карток діти заплющують очі).

4. «**Magic eyes**» (картки стоять в ряд, забираємо по одній, діти мають сказати, яка тварина була на цьому місці).

5. «**Who can fly? Who can run? Who can swim? Who can jump? Who can go?** Діти називають тварин, які на їх думку можуть літати, бігати, плавати, стрибати, ходити тощо.

6. «**I thinking about one animal, try to guess**» – *It's green, small with big eyes, it can swim and jump. Who is it?* – Діти повинні відгадати загадку, і по можливості придумати свою. Нестандартні ігри та вправи сприяють зацікавленню дітей, створюють умови невимушеного спілкування і покращують процес засвоєння матеріалу.

Отже, формування у дітей дошкільного віку іншомовної лексичної компетентності та вмінь усного англomовного спілкування забезпечується використанням системи вправ, що передбачає: поступове ускладнення матеріалу на одну мовну чи мовленнєву дозу; взаємопов'язане опанування нового матеріалу з раніше вивченим; систематичне повторення вже знайомого навчального матеріалу для його міцного й повного засвоєння; відповідність навчального матеріалу певній навчальній темі; комплексне оволодіння фонетичним, лексичним і граматичним аспектами мовленнєвої діяльності; наявність слухових та зорових опор; обов'язковість ігрового компонента; комунікативну цінність вправ; відповідність ситуації спілкування; соціокультурну спрямованість навчального матеріалу; поєднання спілкування з іншими видами діяльності.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень. Формування іншомовної лексичної компетентності дітей дошкільного віку – це одне із завдань усного англomовного спілкування, яке потребує подальшого удосконалення і дослідження. Важливим аспектом діяльності викладача ВНЗ, що формує у студентів методичну компетенцію, є акцентування їх уваги на значущості професії вихователя, який буде навчати дітей іноземної мови, функціях, що на сьогодні їх виконує вихователь, принципах його діяльності, особистісних якостях, світоглядних орієнтирах, рефлексивних здібностях.

Лише за таких умов і набуття необхідного професійного досвіду майбутні фахівці дошкільної ланки освіти зможуть формувати у дітей необхідні навички іншомовної лексичної компетентності та іншомовного спілкування в цілому.

Література:

1. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземних мов в початковій школі: навчальний посібник. / О.Б. Бігич. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.
2. Лобода О.В. Методика навчання англійської мови дітей дошкільного віку: навч.- метод. посіб./ О. В. Лобода. – К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 100 с.
3. З. Котенко О.В., Соломаха А.В.[та ін.]. – К.:Київ. Ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 356 с.